

LEKSIKON ANTIKE „DER KLEINE PAULY“ I-III

Stuttgart 1964—1969, A. Druckermüller Verl.

Kad sam 1964. u našem časopisu (XIII—XIV, 237—238) prikazao prvi svezak ovog leksikona, najavio sam namjeru urednika (K. Ziegler i W. Sontheimer) i izdavača da bi cjelokupno djelo u 4 sveska bilo završeno do kraja 1965. Kako se vidi, izdavanje se vremenski oduljilo, što kod ovako složenoga leksikografskog posla nije nikakvo čudo. Zadržavši u potpunosti koncepciju djela i veličinu svezaka, kako su ih na početku zamislili i proveli, urednici su se s izdavačem pri završetku II. sveska odlučili samo na jednu promjenu: leksikon neće biti u 4, nego u 5 svezaka. Mislim da je ta odluka na mjestu, jer u preostalom dijelu leksikona urednici s brojnim suradnicima neće morati ni u izboru natuknica ni u njihovoj obradbi (a temeljitost njezina ipak zavisi i od prostora!) ni u čemu odstupiti od vrlo pozitivnih rezultata metode u prva dva sveska.

U ovom tipu leksikona, *Der kleine Pauly* doista je nezamjenjiv. To sada mogu slobodno ustvrditi, kad imam pred sobom završena tri sveska, svaki s oko 800 stranica odnosno 1600 stupaca (I. svezak obrađuje natuknice od Aachen do Dichalkon, II: Dicta Catonis do Iuno, III: Iuppiter do Nasidienus).

Čuvajući pomalo konzervativno impostaciju materijala u *RE*, pri čemu *realia* geografska, ekonomska, povijesna, mitološka i sl. ponešto pretežu nad pojmovima i imenima iz nauke o književnosti, estetike, filozofije, lingvistike i sl., *Mali Pauly* kao stvaralački ekscerpt velike *Realne enciklopedije* čuva onu koncepciju sveobuhvatnosti antičkog života, za koju je *RE* bila i ostala epohalnom u klasičnoj filologiji. Kažem *ekscerpt*, jer je *Mali Pauly* namjerno rađen „auf der Grundlage von Pauly's Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft“; *stvaralački*, jer je golema građa iz *RE* ovdje podvrgnuta racionalnom izboru i ravnomjernom opsegu natuknica, prožeta novim znanstvenim rezultatima i, u cjelini uzevši, vrlo dosljedno ažurirana sekundarnom literaturom.

V. Vratović, Zagreb

LEXICON LATINITATIS MEDII Aevi IUGOSLAVIAE

Fasciculus I: A-Clericellus, ed. Institutum historicum Academiae scientiarum et artium Slavorum meridionalium, Zagrabiae MCMLXIX.

Po zamisli i ostvarenju ovo je pionirsko djelo naše leksikografije. Tumačenjem svake riječi i na latinskom i na hrvatsko-srpskom jeziku ovakav rječnik srednjovjekovnog latiniteta s područja Jugoslavije u jednakoj je mjeri upotrebljiv i međunarodnoj i domaćoj znanstvenoj javnosti. Njegovim se objavljivanjem naša zemlja uklapa u akciju Međunarodnog odbora u Bruxellesu za izdavanje rječnika srednjovjekovnog latiniteta.

Nosilac je izradbe našeg *Rječnika* Međuakademijski odbor triju akademija: Jugoslavenske (Kostrenčić, Deanović, Gortan i Herkov), Slovenske (M. Kos i Grošelj) i Srpske (V. Novak i Tadić), uz suradnike: P. Blaznika, I. Ilića, R. Modrić, B. Otorepa, J. Stipišića i M. Šamšalovića. Glavnu mu redakciju čine: Veljko Gortan, Zlatko Herkov i, kao predsjednik, Marko Kostrenčić.

Nakon imena autora i naziva izvora (*Scriptorum nomina et fontium inscriptiones*), Kratica imena autora i izvora (*Scriptorum et fontium notae compendiariae*) i Drugih kratica (*Aliae notae compendiariae*), obuhvaćeno je ovim I. sveskom na 232 stranice formata velike četvrtine oko 4000 riječi od A do CLERICELLUS. Među izvorima rječničke građe upotrijebljeni su tiskani statuti, notarske knjige, urbani listine, povijesna djela, crkvenopovijesni spisi itd., od najstarijih pisanih spomenika na našem tlu do god. 1500. Kudikamo najviše izvora, što je sasvim razumljivo, potječe s hrvatskog područja.